

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
Одбор за културу и информисање

Председник
Мирко Крлић

предмет: предлози у вези са разматрањем извештаја о спровођењу Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја на седници Одбора

Поштовани господине Крлићу,

за данас, 1.7.2019, са почетком у 12.00 часова заказана је седница Одбора за културу и информисање, на којем ће се разматрати предлози за новог Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података.^[1] Сматрамо да би било од користи да чланови Одбора, **приликом разматрања квалификованости кандидата** узму у обзир и њихова знања, виђења и планове **за решавање проблема на која је Поверенику указао у својим годишњим извештајима.**

Последњи објављени извештај Повереника, за 2018. годину, за сада је разматрао једино скупштински Одбор за правосуђе и управу^[2]. На жалост, закључци које је тај Одбор предложио тим поводом, не односе се на све главне проблеме о којима говори извештај Повереника, нити је предвиђен адекватан начин да се ти проблеми реше^[3]. Како би Одбор за културу и информисање утврдио квалитетније закључке, достављамо Вам на разматрање наш предлог.

Као што Вам је познато, Транспарентност – Србија је и ранијих година, када су одбори разматрали извештаје независних органа давала конкретне предлоге за њихову допуну^[4]. Такође смо предложили да се на системски начин уреди праћење спровођења закључака Народне скупштине^[5], што су Министарство правде, Влада и Народна скупштина прихватиле, тако што су укључиле ову меру у Националну стратегију за борбу против корупције у Републици Србији за период 2013. до 2018. године^[6] (мера 4.7.1). Међутим, и поред тога што је рок истекао још средином 2015. године, и даље нема системских решења за праћење скупштинских закључака поводом извештаја независних државних органа.

У одсуству системских решења, то јест правила која би обавезала Владу да једном годишње, у року од шест месеци извештава Народну скупштину о томе шта је учинила ради извршења закључака, и (само)обавезивања Народне скупштине да разматра ове извештаје Владе, све зависи од квалитета формулисања закључака поводом појединачних извештаја и спремности Народне скупштине да прати спровођење закључака.

^[1]<http://www.parlament.gov.rs/upload/archive/files/lat/doc/kalendar/2019/Saziv%202026.%20sednice%20Odbora%20LAT.doc>

^[2]http://www.parlament.gov.rs/upload/archive/files/cir/pdf/akta_procedura/2019/541-19.pdf

^[3]<http://www.transparentnost.org.rs/index.php/sr/aktivnosti-2/pod-lupom/10594-komentar-predloga-zakljucaka-povodom-razmatranja-izvestaja-poverenika-za-2018>

^[4]На пример, предлози у вези са допуном закључака о разматрању извештаја за 2011. годину се могу преузети овде: <http://www.transparentnost.org.rs/images/stories/materijali/20032013/pismo%20amandmani%20na%20zakljucke%20odbor%20o%20izvestajima%20nezavisnih%20organa%20konferancija.doc>

^[5]<http://www.transparentnost.org.rs/images/stories/inicijativeianalyze/Kako%20koristiti%20izvestaje%20nezavisnih%20drzavnih%20organa%20u%20borbi%20protiv%20korupcije%20april%202013.doc>

^[6]<http://www.acas.rs/zakoni-i-drugi-propisi/strategija-i-akcioni-plan/>

Тако су, приликом разматрања извештаја независних државних органа за 2013. годину, поједини скупштински одбори формулисали и обавезу Владе да извести о извршењу скупштинских закључака у року од шест месеци. Међутим, иако је Влада Србије требало да још у децембру 2014. извести Скупштину о спровођењу закључака, то се није догодило, а није познато ни да су Народна скупштина или ресорни Одбори ишта предузели поводом тог питања у последње четири и по године.

То је један од разлога због којег се многи проблеми и препоруке понављају у извештајима независних државних органа из године у годину. Поред тога, као што је познато, многи од извештаја за 2014, 2015, 2016. и 2017. нису разматрани на седницама ресорних одбора, а ни када су разматрани, Скупштина поводом тога није доносила закључке.

У вези са предстојећим разматрањем Поверениковог извештаја, припремили смо делимичан предлог закључака који се односе на извештај о спровођењу Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја. Ове предлоге смо формулисали на основу главних проблема који се истичу у годишњем извештају Повереника. Иако садржина закључака скупштинских одбора поводом разматрања извештаја није прописана, сматрамо да би у тим закључцима Одбор и Скупштина **требало да заузму став поводом сваког од кључних проблема на које указује орган чији се извештај разматра и сваке препоруке коју даје**. Напомињемо да нисмо формулисали посебне препоруке у вези са применом правила о заштити података о личности, већ само оне које се односе на слободан приступ информацијама.

За преамбулу смо предложили да се Скупштина позове не само на одредбе Закона о Народној скупштини и Пословник, већ и на сопствене закључке донете поводом извештаја о спровођењу Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја и заштиту података о личности за 2013. годину, РС број 42 и 43, од 5. јуна 2014.

Предложили смо да се у првој тачци, Скупштина осврне на извештај Повереника у целини, на сличан начин као што је то чињено у ранијим закључцима скупштинских одбора.

За другу тачку Закључка предлагемо да се Народна скупштина осврне на чињеницу да нису поштовани закључци из 2014. године, и да ни до данас није унапређен Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја. У међувремену, Министарство државне управе и локалне самоуправе је израдило нацрт измена и допуна закона у марту 2018, о њему је организовало јавну расправу и прибавило мишљење организације СИГМА, након чега је у децембру 2018. објављен нови нацрт. Међутим, ни овај нацрт не решава све проблеме који су познати у постојећем правном оквиру, а доноси и неке нове, нарочито кроз намеру да се велики део предузећа у власништву државе у потпуности изузме из обухвата Закона.

За трећу тачку смо предложили да Скупштина понови своје раније закључке о потреби стварања усаглашеног правног оквира у области приступа информацијама. Поред обезбеђивања јединства правног система приликом доношења нових прописа, неопходно је да се отклоне најкрупније повреде које су већ сада познате. То су случајеви образложени у Извештају Повереника, односно две конкретне законске одредбе.

Четврта тачка би се односила на проблем извршења Повереникових решења. Као што је детаљно образложено у извештају Повереника, након почетка примене новог Закона о општем управном поступку, који предвиђа да се обезбеђење неновчаних обавеза обезбеђује кроз новчане казне изречене у односу на висину годишњег прихода, јавиле су се дилеме у интерпретацији, као и став да државни органи уопште немају приходе. Имајући у виду да је упоредо са ЗУП, овде потребно размотрити и примену буџетских прописа, сматрамо да би

Скупштина требало да позове Министарство државне управе и локалне самоуправе и Министарство финансија да заједнички пронађу адекватно решење за сва спорна проблем управног извршења решења Повереника. Напомињемо да овде није реч о проблему који се тиче искључиво примене Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, већ и других прописа, тако да се и решење не може тражити само кроз измене тог закона.

И пета тачка се бави извршењем решења Повереника, али другим аспектом. Када други механизми не функционишу, онда би Влада, на основу Закона, требало да обезбеди извршење коначних, обавезујућих и извршних решења Повереника. Повереник је, према извештају, поднео од 2010. до 2018. 238 таквих захтева према Влади, па би Скупштина требало да обавезе Владу да поступи у тим случајевима, као и у свим случајевима који су се догодили током 2019.

Шеста тачка се односи на ситуације детаљно описане у извештају Повереника^[7], где су неки органи власти онемогућили приступ својим подацима, чиме се отежава или онемогућава адекватно поступање Повереника по жалбама тражилаца информација.

Седма тачка се односи на проблем којим су се бавили и ранији скупштински закључци, а који још увек није решен – чињеница да управна инспекција, која је за то овлашћена, покреће прекршајне поступке у веома малом броју случајева.

Осма тачка односи се на обавезу Владе и поновљена је из ранијег закључка Народне скупштине. Поред позивања да Влада извести Скупштину у року од шест месеци о спровођењу новог закључка, сматрамо да би Владу требало обавезати да у краћем року (предложено је 15 дана) извести и о томе шта је урађено на спровођењу закључка из 2014. године.

Девета и десета тачка су пренете из ранијих закључака Народне скупштине.

У наставку дописа следи текст предлога закључка.

срдачан поздрав,

Транспарентност – Србија
Програмски директор
Немања Ненадић

Београд, 1. јул 2019.

^[7]<https://www.poverenik.rs/sr/%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D0%B5%D1%88%D1%82%D0%B0%D1%98%D0%B8-%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B0.html>

На основу члана 8. став 1. Закона о Народној скупштини („Службени гласник РС“, број 9/10), члана 238. став 5. Пословника Народне скупштине („Службени гласник РС“, број 20/12 - Пречишћени текст), и закључака Народне скупштине поводом разматрања извештаја о спровођењу Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја и заштиту података о личности за 2013. годину, РС број 42 и 43, од 5. јуна 2014,

Народна скупштина Републике Србије, на посебној седници у 2019. години, одржаној 2019. године, донела је

ЗАКЉУЧАК

ПОВОДОМ РАЗМАТРАЊА ИЗВЕШТАЈА О СПРОВОЂЕЊУ ЗАКОНА О СЛОБОДНОМ ПРИСТУПУ ИНФОРМАЦИЈАМА ОД ЈАВНОГ ЗНАЧАЈА И ЗАКОНА О ЗАШТИТИ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ ЗА 2018. ГОДИНУ

1. Народна скупштина констатује да је Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности (у даљем тексту: Повереник) у поднетом извештају прегледно и свеобухватно указао на стање у области слободног приступа информацијама од јавног значаја и тако омогућио Народној скупштини и јавности да се упознају са применом релевантних прописа из ове области и радом Повереника као државног органа у вршењу послова из своје надлежности.

2. Народна скупштина констатује да и поред ранијих закључака Народне скупштине још увек није унапређен Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја. У том смислу, Народна скупштина позива Министарство државне управе и локалне самоуправе да што пре отвори јавну расправу о ревидираном нацрту измена и допуна тог закона, при чему ће узети у обзир препоруке организације СИГМА предлоге изнете током јавне расправе из 2018. године.

3. Народна скупштина позива све предлагаче закона и других прописа да воде рачуна о томе да се одредбама других прописа не наруше решења из закона који уређују приступ информацијама од јавног значаја, а Владу да што пре предложи одговарајуће измене и допуне закона у вези са којима су већ уочене најкрупније сметње за остваривање права грађана (чл. 102. Закона о одбрани, и чл. 45. Закона о заштити конкуренције).

4. Народна скупштина позива Министарство државне управе и локалне самоуправе и Министарство финансија да заједнички пронађу адекватно решење за сва спорна проблем управног извршења решења Повереника, а који је у вези са одредбама Закона о општем управном поступку, одбијања и различитих интерпретација правила о надлежности и сарадњи државних органа у достављању података неопходних за спровођење извршења, као и самих норми о извршењу.

5. Народна скупштина позива Владу Србије да обезбеди извршење 238 коначних, обавезујућих и извршних решења Повереника, на основу захтева које је Повереник поднео од 2010. до 2018, као и на основу свих таквих захтева који су поднети у 2019. години.

6. Народна скупштина позива органе власти да, у складу са својим законским обавезама, омогуће Поверенику приступ документима који су му потребни за доношење одлуке по жалби због ускраћеног приступа информацијама.

7. Народна скупштина позива Министарство државне управе и локалне самоуправе – Управну инспекцију, да, у складу са својим законским овлашћењима правовремено покреће прекршајне поступке у свим случајевима кршења Закона о слободном приступу информацијама о којима стекне сазнања.

8. Народна скупштина обавезује Владу да, у року од шест месеци, поднесе Народној скупштини извештај о спровођењу ових закључака, а у року од 15 дана извештај о спровођењу закључака РС број 42 и 43, од 5. јуна 2014.

9. Народна скупштина се обавезује да ће у оквиру контролне функције над радом Владе доприносити доследном спровођењу закона из ове области.

10. Овај закључак објавиће се у „Службеном гласнику Републике Србије“.

РС број

У Београду, 2019. године

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ПРЕДСЕДНИК

Маја Гојковић